

Wiadomości

Czwartek, 8 listopada 2012

Laureaci Nagrody Kulturalnej Burmistrza Wieliczki 2012

Nagroda Kulturalna Burmistrza Wieliczki została ustanowiona w celu inspirowania i promowania osiągnięć w sferze kultury. Wspomniana nagroda ma charakter doroczny i jest przyznawana w formie pieniężnej osobom, zespołom, instytucjom i organizacjom wyróżniającym się w tworzeniu, upowszechnianiu i ochronie dóbr kultury.

WYDARZENIE ROKU:

Publikacja „ Żydzi Wieliczki i Klasna w latach 1872 - 2012 ”

Książka "Żydzi Wieliczki i Klasna 1872-2012. Teksty i fotografie" w opracowaniu Urszuli Żyznowskiej i Anny Krzeczowskiej ukazała się 27 sierpnia 2012 roku, w dniu 70. rocznicy zagłady około jedenastu tysięcy Żydów pochodzących z Wieliczki i okolicznych miejscowości.

Jest to antologia tekstów oraz uratowanych i powojennych fotografii, a także kopii zachowanych dokumentów, rysunków, pamiątek. Zamieszczono w niej w większości relacje, zeznania, wspomnienia, opracowania, do których redaktorkom udało się dotrzeć lub spowodować ich powstanie dzięki dokumentom archiwalnym i świadectwom osób żyjących. Niektóre spośród współczesnych tekstów powstały w oparciu o rozmowy z ocalałymi z zagłady: Urim Shmueli, Nathanem Kleinbergerem, Izaakiem Birnbaumem, Marią Perlberger-Shmuel, Larrym Zellnerem, Jackiem Wimmerem, Alfredem Laxem i Alfredą Friedman-Künstler.

Treść książki podzielono na trzy części: Przed Zagładą – obejmującą zapisane bądź zapamiętane losy Żydów wielickich i klasnieńskich takich, jakimi byli oni żyjąc w Polsce w okresie od najwcześniejszego opisanego w źródłach dostępnych dla autorów tekstów po początek II wojny światowej; Zagłada – opisującą świadectwa o przeżyciach i zdarzeniach z czasu wojny; Po Zagładzie – dotyczącą indywidualnych losów tych, którzy przeżyli, aż do dziś.

Najstarszy tekst, dotyczący Klasna, powstał w 1872 roku i pochodzi z tygodnika „Ha-Magid”, najnowsze napisano w 2012. Obok rozprawy historycznej o charakterze naukowym, autorstwa dr Anny Jakimyszyn, albo fragmentów spisów urzędowych, jak wypis z Księgi adresowej Polski 1929, są też teksty o wielkim ładunku emocji, jak na przykład wypowiedź emerytowanego sędziego Nathana Kleinbergera mieszkającego w Izraelu. Część relacji powstawała na bieżąco w czasie wydarzeń, których dotyczą, i jako takie są najbardziej źródłowe – na szczególną uwagę zasługuje sprawozdanie o charakterze pamiętnikowym autorstwa Marii Bill-Bajorkowej. To jedyny znany, spisany na bieżąco, opis dni zagłady w Wieliczce. Czytelnik zainteresowany interpretacją wojennych i powojennych dziejów Żydów wielickich dużo by stracił, gdyby nie poznał wypowiedzi na ten temat prof. Uriego Shmueli.

W książce zamieszczono różnorodne teksty. Merytorycznie i językowo czuwała nad nimi Karolina Wałaszek. Przyjęto zasadę, że dzieje zachowane w pamięci ludzkiej są nie mniej – choć może inaczej – wartościowe od tych zapisanych w dokumentach urzędowych lub

innych. Oraz że emocje nie są mniej ważne od zdarzeń, a interpretacje są istotne, nawet jeśli dotyczą nieweryfikowalnych faktów.

CAŁOKSZTAŁT TWÓRCZOŚCI KULTURALNEJ:

Chór Towarzystwa Śpiewaczego "Lutnia" w Wieliczce powstał 10 października 1872 roku na

terenie ówczesnej Galicji z inicjatywy wielickiej inteligencji i potrzeby serca oraz patriotyzmu.

W chórze śpiewali: urzędnicy salinarni, górnicy, nauczyciele; na przestrzeni wieków do "Lutni" uczęszczały całe rodziny wielickie. Nadrzędnym zadaniem było i jest budzenie patriotyzmu poprzez propagowanie polskiego słowa i muzyki. Cel ten realizowano przez organizowanie przedstawień teatralnych, spotkań towarzyskich, koncertów pieśni patriotycznych, czczenie ważnych rocznic narodowych, uczestniczenie w ważnych uroczystościach lokalnych o charakterze świeckim i religijnym. Członkowie "Lutni" zainicjowali powstanie teatru amatorskiego, należeli do Towarzystwa Gimnastycznego "Sokół", walczyli w Legionach. Działania te rozbudzały świadomość narodową wieliczanie i patriotyzm szczególnie w niełatwych czasach zaborów.

Obecnie chór organizuje podobne przedsięwzięcia, bierze udział w koncertach i uroczystościach.

W ostatnich latach koncertując za granicą, chórzyści zaprzyjaźnili się m.in. z chórzystami i mieszkańcami: Lutyni Dolnej na Zaolziu, Saint Andre we Francji, Bonefeld i Bergkamen w Niemczech oraz Enschede w Holandii.

Niedawno, w dniach 5- 12 września 2012 r. Chór Towarzystwa Śpiewaczego „Lutnia” wziął udział w międzynarodowym „Tygodniu Europy” w Saint- André-lez-Lille, gdzie jego występy spotkały się z szerokim uznaniem, a gospodarze gratulowali Wieliczce znakomitego chóru z bogatymi tradycjami.

Dyrygentem chóru jest Jadwiga Szado a prezesem Jerzy Markowski.